

oktatásban részesült, azonnal Badiouval, Rancière-rel és társaikkal bombáznak, olyan szerzőkkel, akiknek a szövege nehezen meg- és felfejthető.

Nos Fűzfa Balázs közel marad az élményhez, nem tépi ki diákjait az irodalmi művek környezetéből, hagyja, hadd beszéljenek a tárgy nyelvén a tárgyról. Ismeri a változás szerkezetét, tudja, hogy pedagógiai szempontból nem hasznos, ha valakit megtámadnak és leforráznak, sokkal eredményesebb, ha fokozatosan próbálja meg „kibontani” őket az ember. Az idei könyv bemutatóján jómagam is jelen voltam, és láttam, hogy a hallgatók szeretik a tanárukat: ennél többre elsőéven nem kellene törekedni, és sokan a három plusz két év alatt sem érik el. Ugyan hány diáknak adatik meg, hogy már elsőéven egy kötet szerzője legyen, gratulációkat fogadjon és dedikálhasson?

A „*Negyven pillanatkép*” kötetei ezt a lehetőséget teremtik meg: az otthonosságot az idegenségben, a bátorságot a félszégben. Ezért igazán nagy jelentőségűek; meg azért, mert megmutatják, hogy miért lenne szükség egy három évnél hosszabb alapképzésre. Az esszé nyelvét viszonylag könnyű uralni, a tanulmányét már jóval nehezebb. A felszabadulás az érzékiség örömeivel jár, és ez természetes; az eltávolodás, a távlat megteremtése sokkal racionálisabb és folyamatos reflexiót igénylő feladat. A pillanatképek különböző fázisokon át változnak nagyotállá.

Fűzfa Balázs irodalmi műhelye mindenesetre káprázatos nyitánya annak, aminek minden egyetemen történnie kellene. Hogy egy tanárnak szeretnie kell a diákokat, és *hogyan* kell ezt megmutatnia, annak szép példája ez a kezdeményezés.

ÉLŐ DOROMBOLÁSOK

Lovász Andrea (szerk.): *Macskák mesés könyve*

■ Hány példányban létezik, ami „dorombol vagy énekel: egy és mégis több ezer” (Lackfi János: *Macska több példányban*, 8.)? Mióta szimpatikusak egymásnak a kis- és nagyfickók, na meg mivel magyarázható az „igazi” férfiember és kutyák viselkedése? Hogyan viszonyulnak a gyerekek és a felnőttek a macskához – hát fordítva? Mi a macskák közötti hierarchia működésének kulcsa? Miért kilenc élet, és miért mosolyog az Isten? Hogyan tud még mindig magával ragadni az iciri-piciri meg a csalímese vagy Irma néni és Károly bácsi rózsmániája? És végül, milyen is a nagybetűs macska?

A Cerkabella Könyvkiadó gondozásában megjelent *Macskák mesés könyve*ben Arany János, Bálint Ágnes, Bella István, Berg Judit, Borsi Bálint, Borsos J. Gyöngyi, Charles Perrault, Csepregi János, Csoóri Sándor, Csukás István, Ecsédi Orsolya, Edward Lear, Gimesi Dóra, Harold Monroe, Kertész Erzsébet, Lackfi János, Lázár Ervin, Lewis Carroll, Luis Sepulveda, Majoros Nóra, May Szilvia, Mészöly Ágnes, Molnár Krisztina Rita, Móricz Zsigmond, Mosonyi Aliz, Nemes Nagy Ágnes, Rudyard Kipling, Somfai Anna, Szabó Imola Julianna, Szabó Lőrinc, Szabó T. Anna, T. S. Eliot, Tóth Krisztina, Várfalvy Emőke, Varró Dániel, Weöres

Sándor és Zalán Tibor szövegei olvashatók. Az antológia rajongás és háborgás, irodalom és illusztráció, múlt és jelen, ember és állat egyedi keresztmetszetét tárja elénk. Igényességének egyik legfőbb bizonyítéka a mindent átható, mindent behálózó, lüktető sokszínűség, amelyben eggyé válik a negyven gondosan összeválogatott szöveg. A műfaji kavalkádban a világ működését magyarázó eredetmítoszok, újr gondolt bibliai történetek, a kíváncsiságot felkeltő, nosztalgiát ébresztő meseregényrészletek, a személyiséget formáló beavatástörténetek, a hagyományokat és újításokat játékba hozó versek, verses mesék és balladák kovácsolják titokzatos varázslattá a mindenkori írók és olvasók találkozását.

Kivétel nélkül mindenik írásgyakorlat a macskajelenségek megfejtését tűzi ki célul, ugyanakkor tévedés lenne azt gondolni, hogy egyedül az események főhősei kötik össze a magyar és világirodalomból válogatott klasszikusok és kortársak műveit. A sokmancsos alkotások több ponton is kapcsolódnak egymáshoz. A kötet Szegedtől a hamburgi kikötőig, Csodaországától a Négyyszögletű Kerek Erdőig, az Örök Vadászmezőktől a Mennyország hajnalszínű irodájáig időket és tereket térképez fel, miközben a személyiségfejlődés lehetőségeit és próbatételeit vizsgálja. Beszédesev nevek, visszavisszaköszönő (mesei) motívumok, szünni nem akaró, néha mégis egy másban sikeresen feloldódó ellentétek, leleményes szóalkotások, sztereotípiák és babonák, nemi szerepekhez fűződő viselkedésminták nyújtanak kapaszkodót a szövegek közt létrejövő szerzteágazó dialógus értelmezésében.

Humor és játékosság szövi át a hétköznapi történések sorát. Szó esik barátságokról, házimanókról, kóbor állatok világszövetségéről, örökbefogadókról és örökbefogadottokról, az angyalok panaszairól, a domesztikáción való felülke-

rekedésről, az állatok halál utáni létéről, a gyerekkori szitakötőszárnyaktól való búcsú fájdalomról, az ajtónkon kopogtató Szomorúságról, a társadalomból kiszorítottakról, a félelmetes és barátságos nevű állatok névtanáról. Egy alternatív valóságról, amelyben „már senkinek nem mondják az asztalnál, hogy addig nem állhatsz fel, ameddig mindent meg nem ettél, és senkit nem kényszerítenek arra, hogy zoknit vegyen szandálhoz, az internetről is eltűntek a kikényszerített szelfik, a gyerekszépségszavversenyeket pedig betiltották, ebéd után pedig csak az alszik, aki akar. [...] a felnőttek újra elkezdtek játszani! És már nem hiszik, hogy mindent ők tudnak a legjobban! Ráadásul odafigyelnek arra is, amit a gyerekek mesélnek nekik!” (Csepregi János: *Jégkrémrágcsáló nyakkendő macska*, 209.)

A Szabó Imola Julianna által tervezett és illusztrált kötet figyelemfelkeltő borítója mögött élénk színeket, absztrakt és groteszk társításokat alkalmazó digitális kollázstechnikát, merész kombinációkat és meghökkentő illusztrációkat találunk. Az előzéken szereplő macskaportrék gazdái – Bódi Kati, Grela Alexandra, Holló Anna, Horváth Ildi, Kövesdi Dóra, Kőszeghy Csilla, Maros Krisztina, Máray Mariann, Megyeri Annamária, Pap Kata, Rátkai Kornél, Rofusz Kinga és Szegedi Katalin – olyan sajátos képi világok megjelenítői, amelyek által a gyakorlott gyermekirodalom-forgatók messziről felismerik a grafikusok és illusztrátorok munkáit.

Minden macska és minden olvasó talány – önmaga és a Másik számára. Az (ön)értelmezés könnyebbé tételének érdekében nem árt néha macskákkal barátkozni. Egyrészt a lelki egyensúlyunk miatt, másrészt, mert macskát még látni mosoly nélkül, de mosolyt macska nélkül... (Lewis Carroll: *Aliz kalandjai Csodaországban és a tükör másik oldalán*, 68.).

Szalló Tünde